

Ελληνική γλώσσα: «νικήτρα του θανάτου» (Δημήτρης Νατσιός, Δάσκαλος)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 17 Ιουλίου, 2012

«...όλα γίνονται στην Ελλάδα σα να μας κινεί ένα θανάσιμο μίσος για τη λαλιά μας. Το κακό είναι τόσο μεγάλο, που μόνο σαν φαινόμενο ομαδικής ψυχοπάθειας θα μπορούσε κανείς να το εξηγήσει». Γ. Σεφέρης

Είναι του Κωστή Παλαμά η φράση: «νικήτρα του θανάτου» η γλώσσα. Ωραιότατη, μοσχοβολά σαν τους στίχους των δημοτικών μας τραγουδιών. «Ότι αρχή και τέλος, παλαιόθεν και ως τώρα, όλα τα θεριά πολεμούν να (την) φάνε και δεν μπορούνε τρώνε... και μένει μαγιά». Η φωτιστική και αλιστική της ιδιότητα λάμπει εις τους αιώνες.

«Όπου γλώσσα πατρίς», έλεγε και ο Ελύτης. Μεγάλη κουβέντα κι αυτή. Είναι καταφύγιο η γλώσσα μας. «Κι αν είναι πλήθος τ' άσχημα κι αν είναι τ' αδεια αφέντες» έχουμε παραμυθία την γλώσσα μας, που αιματώνει και νευρώνει το ξέπνοο σώμα του Ελληνισμού.

Κι αν ξεφύγουμε από τις συμπληγάδες πέτρες της κρίσης και καθαρίσει ο τόπος από τα βοσκηματώδη κομματικά απολειφάδια, ίσως καθίσει και η Παιδεία, η καλλιέργεια της γλώσσας, στον βασιλικό της θρόνο. «Τότε θα έχουμε μια πραγματική αναγέννηση και το μέλλον της πατρίδας μας θα είναι μεγάλο», κατά τον λόγο του Σολωμού.

Εκείνος ο σχολιαστικός Επίκτητος, έλεγε στους άρχοντες και, ειδικά, στους επί των Δημοσίων Έργων: «Μη τοις εξ Ευβοίας και Σπάρτης λίθοις τους τοίχους της κατασκευής ποίκιλλε, αλλά γαρ τη εκ της Ελλάδος παιδεία τα στέρνα των πολιτών και των πολιτευομένων διακόσμη. Γνώμας γαρ ανδρών ευ οικούνται πόλεις, αλλ' ου λίθοις και ξύλοις». Και σε μετάφραση: «Μην πλουμίζεις τους τοίχους της πόλης με πέτρες από την Εύβοια και την Σπάρτη, αλλά στόλιζε με τα διδάγματα της ελληνικής παιδείας. Γιατί οι πόλεις ευνομούνται με την σωστή κρίση των ανθρώπων, κι όχι με πέτρες και ξύλα». (Στοβαίου, «Ανθολόγιον», Μστ 82). Σοφότεροι εμείς, σπαταλήσαμε χρήμα και ανθρώπους, κοσμώντας την πολιτεία με δρόμους και γέφυρες και «μετρό»

που δεν τελειώνουν ποτέ, ίσως, επειδή ξέρουμε πόσο μηδαμινά είναι τα διδάγματα της σημερινής «ελληνικής παιδείας» που, κι αυτή, ξύλα απελέκητα συχνά κατασκευάζει...

Είναι γεγονός αναμφίλεκτο ότι η εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια-κυρίως από το «σκοτεινό» '81 και εντεύθεν-αντί να είναι θύλακας αντιστάσεως στην γλωσσική εκβαρβάρωση, απέβη συντελεστής της. Και αυτό με διάφορους τρόπους. Πρώτα πρώτα με τα γλωσσικά εγχειρίδια. Ελλιπέστατα, ακαλαίσθητα, επικίνδυνα κυριολεκτικά για τους μαθητές, χρήσιμα μόνο για την ανακύκλωση. Κι αυτό, αρκετοί δάσκαλοι το έχουν ήδη καταλάβει-άλλοι εξ αρχής και άλλοι καθ' οδόν- και προσπαθώντας να περισώσουν ό,τι μπορεί να περισωθεί, φροντίζουν να διδάσκουν κείμενα των κορυφαίων μαϊστόρων της ελληνικής λογοτεχνίας και όχι τις βλακώδεις «συνταγές μαγειρικής» των «περιοδικών ποικίλης ύλης», όπως ανενδοίαστα ονομάζω τα τάχα και «βιβλία γλώσσας» να διδάσκουν την παραδοσιακή γραμματική, κατά τον ίδιο τρόπο, που, παρά τις σχετικές συστάσεις και απαγορεύσεις, δεν παύουν να δίνουν κατ' οίκον σχολική εργασία και μελέτη, να επιμένουν στην ορθογραφία και στην καλλιγραφία (οι οποίες καταργήθηκαν, γι' αυτό και η περιρρέουσα αφιλοκαλία), διορθώνοντας τα ορθογραφικά λάθη-ακόμη και με κόκκινο στυλό· τι έγκλημα!-να διατηρούν το μάθημα της έκθεσης κι αυτό είναι που κάπως σώζει ακόμη την κατάσταση.

Ο **δεύτερος** παράγων που άγει σε απαισιοδοξία είναι η επιμονή και εμμονή στον λεγόμενο γλωσσοπολιτικό δογματισμό, κυρίως από «δευτεροβάθμιους» εκπαιδευτικούς. Πολλοί για να μη στιγματιστούν σαν αντιδραστικοί και «πισωγυριστές», θεωρούν «καθήκον τους αγωνιστικό να αποστειρώνουν αυστηρά την γλώσσα του λαού από κάθε λογιότροπο στοιχείο, για να του την παραδώσουν κάποτε φτωχή αλλά πεντακάθαρη, αποκατεστημένη στην πληβειακή της γνησιότητα». (Γ. Καλιόρη, «Γλωσσικά», εκδ. «Εξάντας», σελ. 26). Παράδειγμα. Μου κατήγγειλε μαθητής Γυμνασίου ότι η προκομμένη, «προοδευτικιά» φιλόλογός του, διόρθωσε σαν λάθος σε γραπτό του, την κατάληξη-εως (πόλεως), της φάνηκε συντηρητική, ενώ, στην Β' Γυμνασίου, η κόρη μου, αν και καταγόμενη από όμορη περιοχή, δεν μπορούσε, όπως και οι συμμαθητές της, να απαντήσει στην ερώτηση «που βρίσκεται το Δίο». (Έτσι το γράφει και το σχολικό εγχειρίδιο Ιστορίας). Δίο χωρίς το τελικό «ν», προφανώς γιατί κάποιο ασπόνδυλο, ημιμαθές «σαΐνι» του πρώην Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, εξέλαβε το «ν» ως καθαρευουσιάνικο κατάλοιπο και φρόντισε να αφήσει τα διαπιστευτήρια του «προοδευτικού» του ναυαγίου, τυραννώντας τους μαθητές. Γι' αυτό πρέπει να αρχίσει από την κορυφή το ξεβρώμισμα, προτού επεκταθεί σε ολόκληρο το ψάρι-αν δεν επεκτάθηκε ήδη.

Τρίτον: (με «ν» γιατί είναι ευφωνικό. Σιγά-σιγά θα το κόψουν και από το «μείον» και τον «πλην», για να γελά κάθε πικραμένος).

Όσο κι αν κόπτονται περί του αντιθέτου, συνεχίζεται η επιδεικτική απαξίωση της αρχαίας γλώσσας, που είναι τροφός της νεοελληνικής και προϋπόθεση για την εις βάθος οικειώσή της. Και ελπίζουμε, όταν έλθουν καινούργιοι άνθρωποι σε τούτο τον τόπο και «συνοδεύσουν την βλακεία στην τελευταία της κατοικία», να κατανοήσουν ότι τα αρχαία πρέπει να ξεκινήσουν από το δημοτικό σχολείο.

Έβαλαν τα αγγλικά από την Α' δημοτικού. Για ποιά λόγο; Κανείς δεν μας το εξήγησε. Το έχω ξαναγράψει. Είναι εγκληματικό να βραχυκυκλώνεις, να συσκοτίζεις τα παιδιά-εξ απαλών ονύχων-με την εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας, πριν ακόμη προσλάβουν και διδαχτούν τους μηχανισμούς της μητρικής τους γλώσσας. Αν αγαπούσαν την πατρίδα, τιμούσαν την ιστορία της και νοιάζονταν για το μέλλον της, ας έβαζαν αρχαία, τουλάχιστον από την Δ' δημοτικού. Θα 'πει κάποιος, ποιός θα τα διδάξει; Απάντηση: Με ένα κατάλληλο βιβλίο όλοι μπορούν. Κι αν δεν μπορούν οι δάσκαλοι, ας διορίσει το υπουργείο φιλολόγους και στο δημοτικό.

Προσωπικά (και χωρίς καμιά καύχηση «εν οίδα ότι ουδέν ειμί») διδάσκω εδώ και χρόνια μία ώρα την εβδομάδα αρχαία, κατά παράβασιν του αναλυτικού προγράμματος και των άνωθεν εντολών.

Τι κάνω; Δίνω στα παιδιά σε φωτοτυπία ένα αρχαίο κείμενο. Κυρίως τους διδακτικότετους μύθους του Αισώπου ή μια ευαγγελική περικοπή. Πρώτα το αντιγράφουν για να εξοικειωθούν με την αρτιμελή μορφή της γλώσσας, το λεγόμενο πολυτονικό. Στην συνέχεια το διαβάζουν για να «σπάσει» και η γλώσσα. Κατόπιν υπογραμμίζουν λέξεις που αναγνωρίζουν, για να κατανοήσουν την αδιάσπαστη συνέχεια του ελληνικού λόγου. Μετά έρχεται το ωραιότερο. Η πάντερπνη ετυμολογία. Παιχνίδισμα με τις λέξεις. Ύστερα «ομοθυμαδόν», όλοι μαζί, την μετάφραση στον πίνακα και αντιγραφή των παιδιών στο «τετράδιο αρχαίων». Εδώ «περνούν» και τα ηθικά διδάγματα, γιατί Παιδεία σημαίνει πρωτίστως καλλιέργεια χαρακτήρα και μόρφωση εδραία. Η καλή παιδεία «...μόνους τους παιδευθέντας ελευθέρους είναι», μόνη αυτή κάνει τους ανθρώπους ελεύθερους (Επίκτητος, «Διατριβαί», 11^α, 21-22), «μαθαίνει στον πολίτη να άρχει και να άρχεται με

δικαιοσύνη» («τον πολίτη... άρχειν τε και άρχεσθαι μετά δίκης», γράφει ο Πλάτων στο 643^ε των «Νόμων» του).

Αυτά τα ξεχάσαμε και ακούμε μόνο τις εκκωφαντικές τσιρίδες και τις αερόπλαστες κενολογίες περί «Νέου Σχολείου» και «πρώτα ο μαθητής», από ανθρώπους που δεν ξέρουν που «παν τα τέσσερα», όπως λέει θυμόσοφα και ο λαός.

Μετά την ετυμολογική περιήγηση, έρχεται και η σειρά της Γραμματικής. Απλά πράγματα το κατά δύναμιν, με συγκατάβαση, κανόνες τονισμού, δύο-τρεις κλίσεις ουσιαστικών και ρημάτων και... το κουδούνι προσκαλεί για την αύλειο ξεκούραση.

Σημειωτέον ότι την ώρα των αρχαίων τα παιδιά παρακολουθούν σχεδόν με ευλάβεια. «Άκρα του τάφου σιωπή». Γιατί; Παράδειγμα. Όταν τους ζητάς να γράψουν την λέξη «υγρός» πρέπει να σκεφτούν δύο κανόνες. Ότι η λέξη, εφ' όσον αρχίζει με «ύψιλον» δασύνεται και η βραχύχρονη συλλαβή «-γρός» παίρνει οξεία. Ο νους τους, δηλαδή, δεν «αλητεύει» εδώ κι εκεί, αλλά αναζητά και υπακούει σε κανόνες. Έτσι, από την πειθαρχία του νούς, φτάνουμε στην πειθαρχία του σώματος. («Πάντων νους, κρατεί» έλεγε ο Αναξαγόρας). Και κυρίως, γιατί τους εξηγείς το μονάκριβο, παγκοσμίως, προνόμιό τους, να διαβάζουν την γλώσσα του Ομήρου, του Πλάτωνα, του Ευαγγελίου και να κατανοούν τις περισσότερες λέξεις. Καμαρώνουν τα παιδιά, πράγμα που τόσο το έχουμε ανάγκη σήμερα.

Ειλικρινά, τα γράφω αυτά και «καπνίζουν τα μάτια μου». Έχουμε στα χέρια μας θησαυρό αειλαμπή και αδαπάνητο, που ξεδίψασε και ξεδιψά όλη την Οικουμένη και εμείς ποτίζουμε τα παιδιά με σάπια, μολυσμένα νερά. Ομιλούμε (τι ωραία λέξη!) γλώσσα «νικήτρα του θανάτου» και θανατώνουμε τα παιδιά «μουρμουρίζοντας σπασμένες σκέψεις από ξένες γλώσσες».

(Πηγή: aktines.blogspot.gr)